

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ
ณ ศาลาศิลิตาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
วันอังคาร ที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มาร่วมมือกันทำงานนี้เป็นเวลานาน ที่เริ่มทำเองก็ ๓๐ กว่าปีแต่ที่ได้โดยเสด็จพระราชดำเนิรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทำงานในลักษณะนี้คือดูแลนักเรียนนั้นเป็นเวลา ๔๐ ปีเศษแล้ว งานนี้เป็นงานที่ตั้งใจพยายามให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ แต่จะทำดีคนเดียวก็ไม่ได้ และคิดว่าที่ทำสำเร็จมาถึงขั้นนี้เป็นเพราะได้รับความร่วมมือความช่วยเหลือจากทุกท่าน ส่วนหนึ่งก็อยู่ในที่นี้ ส่วนหนึ่งก็ไม่ได้ปรากฏในที่นี้ หรือบางส่วนก็ล่วงลับไปแล้ว ตลอดเวลาได้นึกถึงท่านเหล่านั้นที่มาช่วยเหลือ

ในขั้นนี้เห็นได้ว่าทำงานมา ๓๐ กว่าปีแล้ว ย่อมมีสิ่งก้ำกั้วหน้า สิ่งก้ำกั้วหน้าก็มี แต่ยังมีบริเวณพื้นที่ ๆ เข้าถึงได้ยาก และยิ่งลำบากยากจน ก็พยายามที่จะทำให้อุดหนุน ในเรื่องเก่า ๆ คือ เรื่องโภชนาการ อาหาร และสุขภาพเพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นมีสุขภาพดี ได้รับความรู้ที่จะดูแลสุขภาพ ที่จะไปช่วยเหลือครอบครัวตนเองได้ ทั้งพ่อแม่พี่น้อง ยังจะต้องทำอยู่

ตอนแรกจุดมุ่งหมายเดิมในการศึกษาให้อ่านออกเขียนได้ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับแล้ว ยังมีโครงการที่พยายามเน้นเช่นเรื่องอนามัยสุขภาพ น้ำสะอาด ความสะอาดของโรงครัว มีที่พักที่ดี ทั้งที่พักครู ที่พักนักเรียน ไม่มีขยะเลอะเทอะ ห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ตามมาตรฐาน เป็นเรื่องที่จะต้องพยายามกันไป

อีกอย่างคือในชุมชน หรือครอบครัว ความตั้งใจมีอยู่ว่าไม่ใช่แค่พัฒนาโรงเรียนเท่านั้น แต่เมื่อโรงเรียนดีแล้วก็เป็นจุดที่ขยายโอกาสและขยายความรู้การปฏิบัติงานเข้าไปในชุมชน นอกจากให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือแล้ว ก็ต้องปฏิบัติการในชุมชน เช่น งานเกษตรเพื่อให้ชุมชนสามารถได้รับผลประโยชน์นี้ หรืออุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก ก็สามารถให้ชุมชนปฏิบัติงานอุตสาหกรรมนั้นได้ เพราะเป็นที่ที่เราเข้าไปเห็นเข้าไปถึง อะไรที่ยังไม่ดี ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เราก็ต้องทำ หรือว่าก้าวหน้าแล้ว ก็ต้องให้ก้าวหน้าหรือดียิ่งขึ้น ให้ทุกคนพร้อมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย ด้านความอยู่เย็นเป็นสุข ด้านจริยธรรมก็เป็นเรื่องสำคัญ

เรื่องโรงเรียน เช่นโรงเรียนมัธยมที่ขึ้นไปอีกขั้นแล้ว ยังมีหลายแห่งได้รับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากหน่วยราชการต่างๆ สถานศึกษาระดับสูงต่าง ๆ มาช่วยสอนพัฒนาให้ทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน หรือว่าบางคนก็อาจจะมีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น ตามองไม่เห็น หูไม่ได้ยิน เราก็หวังว่าจะมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน ซึ่งฟังดูแล้วทุกอย่างก็อาจจะเป็นเรื่องในอุดมคติ แต่ว่าก็เป็นเป้าที่เราจะต้องทำให้ได้ในระดับหนึ่ง

วิชาต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาไม่ว่าภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ ภาษาอื่น ๆ วิชาทางด้านสังคมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ก็เป็นเรื่องที่สำคัญทั้งนั้น รวมทั้งงานศิลปะต่าง ๆ เพราะว่าศิลปะหรือวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ทำให้เราเป็นตัวเป็นตนขึ้นมา ถ้าพัฒนาให้ดี หรือไม่ทำลายศิลปวัฒนธรรม ถือว่ามีความมั่นคงในชีวิตไปขั้นหนึ่ง

ตอนนี้พยายามจะส่งเสริมพัฒนาทั้งนักเรียน และครูผู้สอนซึ่งพยายามแนะนำเสมอว่า ไม่ใช่ครูผู้สอนเรียนจบวิชาครู เรียนจบวิชาการ ในเนื้อหามาแล้วจะอยู่กับที่แค่นั้น ต้องพัฒนาตัวเองยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ เพราะโลกหมุนก้าวหน้าไป หรือเปลี่ยนแปลงไป เราก็ต้องให้ทันเหตุการณ์ในโลกนี้ ทั้งเรื่องในโรงเรียน เรื่องกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ติดกับโรงเรียน

นอกจากนี้อย่างที่กรมวังผู้ใหญ่ พูดว่า ได้ไปช่วยนอกประเทศซึ่งได้ทำมาระยะหนึ่งแล้วให้ภาคภูมิใจว่า โรงเรียนของเรา ทั้งที่เป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ เช่น สพฐ. หรือ กทม. ได้เป็นสถานที่ฝึกอบรมดูงานของบุคคลจากต่างประเทศ เช่น ครูอาจารย์ แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ มีบุคคลหลายประเภทจากต่างประเทศได้มาศึกษาดูงานจากเรา และทางเราก็ไปแนะนำ ที่เราไปเราจะได้ไปดูว่าพื้นที่เป็นอย่างไรถ้าพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อมต่างกัน อาจจะทำเหมือนที่เราทำไม่ได้ทุกประการ แต่ว่าตามที่เรามีประสบการณ์อยู่เราอาจจะพอให้ความคิดเห็นได้ ล่าสุดที่ทำมาประมาณไม่กี่เดือนนี้ ต้นปีนี้ ประเทศใหม่ที่เราได้เข้าไปที่ติมอร์ เลสเตย์ เป็นประเทศอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แยกมาจากประเทศอินโดนีเซีย ยังไม่ได้เข้าอาเซียน เขาอยากเข้าอาเซียนมาก เขารบกันอยู่นาน ถึงจะเลิกรบมา ๑๐ ปีแล้ว แต่สภาพชีวิตความเป็นอยู่ หลาย ๆ อย่างก็ยังไม่ดี พอสมควร เขาก็เชิญไป และได้เข้าไปพูดให้คนทุกคนฟังในสภาผู้แทนราษฎร มีทั้งนายกรัฐมนตรี ไปจนถึงประธานสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทุก ๆ พรรค ก็ฟัง และพูด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รู้สึกเขามีความพยายาม บอกเขาว่าที่เห็นนี้ ประเทศเขาเป็นประเทศที่เหมาะสม ที่สหประชาชาติ FAO จะเริ่มโครงการความหวัง ชื่อโครงการความหวังเป็นศูนย์ หมายความว่าไม่ให้หิวโหยอีก หิวโหยในที่นี้หมายความว่าขาดอาหารอันควร อย่างเราถึงว่าจะมีอาหารเต็มไปหมด และอ้วนแล้ว แต่มักจะหิวอยู่ตลอดเวลา ที่เขากล่าวไม่ใช่ในความหมายนี้ แต่หมายความว่าไม่ให้ใครอยู่ในสภาพหิวโหย จากความยากจนอีกต่อไป เท่าที่ไปดูเขาหน่วยงานต่าง ๆ ของเขา เช่น ทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข การเกษตร เขาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ที่พยายามจะช่วยกัน ปัญหาที่คืองบประมาณเขาน้อยมาก ที่ไปให้บ้างโดยอาศัยสถานเอกอัครราชทูตที่นั่นประสานงานไป เห็นว่านักเรียนซึ่งเมื่อสามสี่ปีแล้วเราอาจจะมีสภาพลักษณะนี้อยู่บ้าง แต่ในขณะนี้แทบจะไม่เห็น มีลักษณะสุขภาพไม่ดี อาหารไม่พอเพียง ตอนนี้เขากระตือรือร้นที่จะทำการเกษตรโดยคำแนะนำของเรา ในทางสุขภาพ เขาก็จัดการล้างโรงเรียน ทางสถานทูตเราไปจัดการอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการล้าง ซึ่งก็ยังมีไม่เพียงพอ น้ำยาล้าง อะไรต่อมิอะไร เราช่วยทำอาคารให้ถูกสุขลักษณะ มีห้องสมุด หรือห้องที่ใช้เรียนหนังสือมีตึกเกินไป ห้องน้ำก็ไม่ได้ไปตรวจแต่ว่ามีกลิ่นออกมาให้เอง ในลักษณะนี้ อุปกรณ์เครื่องมือยังไม่มี อาหารก็อาหารปลอดภัยอาหารดี งบประมาณรายหัวเขาน้อยกว่าของเราอีก ภาชนะซึ่งเราดูแล้วก็ไม่แน่ใจว่าเป็นภาชนะที่ปลอดภัยจากสารเคมี เราก็เคยมีเหมือนกัน เช่น อาจจะมีโลหะหนักเป็นพิษ ที่ออกมาเมื่อโดนอาหารร้อน เราต้องระวังเรื่องพวกนี้ เรียกว่าเป็นไปด้วยดี ก็ถือว่าเราทุกคนทำดีแล้วและมีความรู้แล้ว จะเป็นบุญกุศลที่เราทำร่วมกันและเขาก็ไม่เชื่อว่าเปิดรับเราอย่างเดียว โครงสร้างเขาดีมาก ได้ไปพูดว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่ FAO มาจัดงานนี้ เริ่มขับเคลื่อนโครงการนี้ เพราะเห็นถึงความสนใจ ความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ เช่น ท่านนายกรัฐมนตรี ท่านประธานสภา เอาใจใส่จริงจังและเจ้าหน้าที่จากกระทรวงต่างๆเอาใจใส่ในเรื่องข้อมูล ในเรื่องที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจัง เป็นตัวอย่าง แต่เรื่องการขาดแคลนเราก็ต้องช่วยๆกัน ประเทศไทยต้องถือว่าเป็นที่น่าภาคภูมิใจที่เราได้รับความไว้วางใจให้ทำงานนี้ เป็นเรื่องดี

สำหรับนักเรียน ในการที่อยู่ในโครงการนี้ตั้งแต่เล็ก หวังว่าจะได้ศึกษาวิธีการต่าง ๆ นอกจากที่อยู่ในหนังสือเรียนแล้ว วิธีการปฏิบัติ เช่น การผลิตไฟฟ้าที่จะใช้ การใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย หรือผลิตอาหาร หรืองานต่างๆ อาจจะเข้ามาบูรณาการได้กับวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาศิลปะ และวิชาอื่นๆ ที่ต้องเรียนหลายอย่างเข้ามา และต่อมาน่าจะใช้ในชีวิตประจำวันได้ หวังว่าทุกคนจะตั้งใจ แม้แต่บางคนอาจจะเห็นว่าวิชาที่เรียน ยิ่งเรียนยิ่งยาก ไม่สามารถที่จะท้อใจ ไม่ควรที่จะท้อ ควรจะพยายามเต็มความสามารถ ในที่สุดก็จะพิจารณาหันไปทางที่ตัวถนัดและสนใจ มีใจรัก ต่อไปก็จะไปทำประโยชน์ได้

จากประสบการณ์ที่ไม่ใช่ทำให้ทุนหรือช่วยทุนกับนักเรียนไทยเท่านั้น นักเรียนในต่างประเทศก็ช่วยทุนเขา อย่างนักเรียนไทยที่ไปเรียนที่ให้ทุนส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีและเรียนได้สูงขึ้นๆ บางคนกลับมาประกอบอาชีพเป็นอาชีพที่ดี ทั้งนักเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร หรือไม่ทุรกันดาร แต่ครอบครัวที่ยากจนของชาวต่างประเทศ เช่น ชาวจีน เขาก็ตั้งใจเรียนพอเรียนจบแล้วเขาก็บอกว่า พอมีรายได้ ก็ไปตั้งโครงการเล็กๆ ของเขาช่วยเหลือคนจีนที่ยังลำบากอยู่ เป็นการขยายสอนไปเรื่อยๆ อย่างน้อยแนวคิดความคิดที่ว่า ถ้าเราพอจะทำได้ ก็จะทำให้คนอื่น ที่จะให้ได้ดีไปยิ่งขึ้นไป เขามาเล่าให้ฟังก็ชื่นชมกับเขาด้วย ระหว่างที่เป็นนักเรียนก็ทำความดีได้หลายอย่าง ที่ดีสุดก็ตั้งใจเรียน ประพฤติตัวให้ดี ทำอะไรให้ถูกต้อง จะได้เป็นที่ชื่นชมของทางโรงเรียน ของผู้ปกครองพ่อแม่ และของทุกคนที่ทำโครงการ

หวังว่าทุกท่านจะได้ผลของบุญกุศลที่ทำความดี และที่เด็กๆ ได้แบ่งบุญคุณผลกุศลให้ รู้สึกปลื้มใจมาก หวังว่าสิ่งดีๆ ที่ทุกคนทำจะตอบสนองให้ทุกคนมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไป มีสุขภาพดีทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต ประสบความสำเร็จทุกๆ ประการ
